

V posledních letech se pro naše lesy, tvořené z velké části smrkovými monokulturami, stává průběh jara takřka otázkou bytí či nebytí. Kůrovcovou kalamitu se na rozsáhlých místech již nedaří zvládat a je to pouze příroda, která by kůrovce snad ještě dokázala zastavit či zmírnit. V regionech Moravy dnes zažíváme skutečnou krizi nebyvalého rozsahu, nicméně lesům v Čechách se kalamita také nevyhnula a bude se zde dále rozvíjet, protože i letošní zima byla na sněhovou pokrývku opět skoupá. Nedostatečná se jeví i přijatá opatření klíčových správců našich lesů a bude li nyní následovat teplé a suché jaro, další gradace kůrovcové kalamity je téměř jistá.

Ve vztahu ke klimatické změně a k oteplování je odlesnění rozsáhlých oblastí dvojnásob nepříznivé. Každý se můžeme přesvědčit o chladícím efektu lesa v horkých letních dnech, stačí přejít ze zemědělské krajiny do stínu lesa. Odlesnění na regionální úrovni vede k výrazně vyšším teplotám v krajině za jasného dne, kdy přichází vysoké množství sluneční energie. Od 80. let minulého století lze exaktně hodnotit změny teplot po odlesnění s využitím družicových snímků. Zapojený les také mnohem efektivněji váže vodu než rozježděná krajina po odlesnění a po vyklizení veškeré dřevní hmoty. Fungující lesní ekosystém bez holin je naopak tím nejlepším adaptačním opatřením.

Kůrovcová kalamita je událost vsutku mimořádná i pro ochranu přírody, proto se jí věnuje i toto číslo časopisu. Nejde jen o to, jak a kde kůrovec naše lesy postihne, o příčinách kalamity nemluvě. Po tak rozsáhlé disturbanci přijde složitě a nikým nepamatované období, spojené s pěstováním nového lesa. Jako klíčové musí přijít rozhodnutí, zda i nadále budeme na les nahlížet především jako na hospodářský nástroj, nebo jej budeme přednostně chápat jako klíčovou ekosystémovou složku životního prostředí.

Dnes už je více než jasné, že rozhodnutí, kam se má ubírat vývoj našich lesů v České republice, musí být se

vší zodpovědností přijato na úrovni vlády, s pomocí vědeckých podkladů a v souladu s veřejným zájmem, chcete-li – s objednávkou společnosti na stole. Ta objednávka zní jednoznačně: „naší prioritou není momentální hospodářský zisk na úkor kvality a stability lesů, nýbrž celistvý, stabilní a přirozeně se rozvíjející lesní ekosystém, tvořící součást zdravé a fungující krajiny“.

Současná situace také dává lesníkům šanci k nápravě „přešlapů“, které se v pěstování lesa staly. Je zřejmé, že adekvátní prostor musí dostat debata o zamezování klimatických stresů, podpoře vázání uhlíku, ochraně půd, protipovodňové ochraně, ochraně vodních zdrojů, užívání rekreačních aktivit, přínosu pro lidské zdraví, biodiverzitu, ba i estetiky lesa a dalších ekosystémových službách. Je třeba zapomenout na hospodářské monokultury nebo i na škodlivé meliorace lesních rašeliníšť a mokřadů – ty je třeba naopak obnovit.

Pokračování v minulých chybách, nepochopení nutnosti přizpůsobit se potřebám přírody, zatěžování krajiny kořistnickým způsobem, sobeckým k příštím generacím, nelze již po mém soudu připustit.

Vladimír Dolejský
náměstek ministra životního prostředí

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 2/2018 Ročník 73
Vychází 6× ročně
Cena ve stánkovém prodeji 49 Kč
Roční předplatné 234 Kč
Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2018 Všechna práva vyhrazena.
Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

ISSN 1210-258X
Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává
AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí, Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor RNDr. Zdeněk Patzelt
Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek ●
Mgr. Jiří Bašta ● prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. ● Ing. Karel Drbal ● Mgr. Svatava Havelková ● Ing. Michael Hošek ● prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc. ● Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D. ● doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. ● JUDr. Svatomír Mlčoch ● Ing. Jan Moravec ● RNDr. František Pelc (předseda) ● Ing. Pavel Pešout ● RNDr. Jan Plesník, CSc. ● RNDr. František Pojer ● Ing. Martin Starý ● Ing. Jakub Šafránek ● Ing. Martin Škorpík ● Mgr. Karolína Šůlová ● RNDr. Alena Vopálková ●

Adresa redakce
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
tel. 283 069 136, 283 069 111, fax 283 069 247
ochrana.prirody@nature.cz
www.casopis.ochranaprirody.cz
www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR
jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
Ve Žitbku 1800/77, hala A3, 193 00 Praha 9;
tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
send@send.cz, www.send.cz
Objednávky do zahraničí
vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
tel. 283 069 127
predplatne@nature.cz
Tisk Tiskárna Unipress, s. r. o.
Grafická úprava a sazba SITCON MEDIA, s. r. o.
Korektury Radmila Pavelková

Toto číslo vychází 19. 4. 2018

Kompletní čísla časopisu a podrobný seznam literatury najdete na
www.casopis.ochranaprirody.cz.

